

Řízení proti uprchlému

Pod pojmem skrývání je třeba rozumět takové počínání obviněného, které je mařením průběhu trestního řízení, když ten se na území republiky ukrývá a brání tak svému zajištění. Nestací tedy pouhé zjištění, že se obviněný nezdržuje v místě svého bydliště a opakovaně si nevyzvedává předvolání zasílané mu orgány činnými v trestním řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 1349/2009, ze dne 25.11.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném P. V., proti usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 9 To 78/2009 ze dne 4. 3. 2009, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu Praha-východ, pod sp. zn. 1 T 273/2007, tak, že podle § 265k odst. 1 trestního řádu se usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 9 To 78/2009 ze dne 4. 3. 2009 a rozsudek Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 1 T 273/2007 ze dne 28. 11. 2008 zrušují, stejně jako vadná část řízení těmto rozhodnutím předcházející. Podle § 265k odst. 2 trestního řádu se zrušují také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu se Okresnímu soudu Praha-východ přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 1 T 273/2007 ze dne 28. 11. 2008 byl dovozatel uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 trestního zákona (dále jen tr. zák.), který měl spáchat skutkem spočívajícím v tom, že „dne 2. 1. 2007 v obci Ř., V., na základě ústní dohody převzal od R. G. V., zástupce společnosti O. F., spol. s r. o., k přechodnému užívání osobní motorové vozidlo zn. Toyota RAV 4, za tím účelem, aby jmenovaného odvezl na adresu P., J., kde ho měl na témže místě za hodinu opět vyzvednout, avšak toto neučinil, vozidlo si ponechal pro svou potřebu a naložil s ním nezjištěným způsobem, čímž majiteli vozidla společnosti O. F., spol. s r. o., se sídlem Ř., V., okres P.-v., způsobil škodu ve výši 150.000,- Kč“. Za uvedený trestný čin mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho roku a pro jeho výkon byl zařazen do věznice s dozorem.

O odvolání P. V. proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Praze usnesením sp. zn. 9 To 78/2009 ze dne 4. 3. 2009 tak, že je jako nedůvodné podle § 256 trestního řádu (dále jen tr. ř.) zamítl.

Proti citovanému usnesení Krajského soudu v Praze podal P. V. dovolání, a to jako osoba oprávněná, včas, prostřednictvím svého obhájce a za splnění i všech dalších, zákonem pro podání dovolání vyžadovaných náležitostí, když za dovolací důvody označil ty, které jsou uvedeny v ustanovení § 265b odst. 1 písm. d), l) tr. ř. V důvodech tohoto svého mimořádného opravného prostředku uvedl, že proti jeho osobě bylo vedeno řízení jako proti uprchlému, ačkoli se nijak neskrýval ani se trestnímu stíhání nevyhýbal. V rozhodné době totiž soustavně hledal práci, a tak se prakticky v místě trvalého bydliště nezdržoval a neměl zabezpečeno přebírání či dosílku pošty. Poukázal i na to, že v době od 21. 9. 2008 do 17. 2. 2009 byl navíc ve výkonu trestu odnětí svobody ve V. L. a následně ve V. O. Minimálně po tuto dobu, která měla být soudu (jako místo jeho pobytu) známa, mu tedy nepochybně bylo možné doručovat veškeré písemnosti, včetně předvolání k hlavnímu líčení či k veřejnému zasedání konaného o jeho odvolání. Za těchto okolností tak nebyly dány podmínky pro aplikaci § 302 tr. ř. a soudy měly postupovat v souladu s ustanovením § 306a odst. 1 tr. ř. Poukázal i na to, že

odvolací soud byl jeho obhájcem výslovně požádán o kontrolu podmínek konání řízení proti uprchlému, a to i přesto, že tomuto nebylo v té době známo, že se dovolatel nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody. Uvedenou vadu řízení a následně i rozsudku soudu prvního stupně odvolací soud neodstranil a důvodně podané odvolání zamítl. Proto také navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené (citované) rozhodnutí Krajského soudu v Praze i vadné řízení napadenému rozhodnutí předcházející a podle § 265k odst. 2 tr. ř. „zrušil i další rozhodnutí obsahově navazující na citované usnesení“. Dále, aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. „přikázal nové projednání a rozhodnutí věci se zachováním práva odsouzeného na přítomnost v hlavním líčení nebo veřejném zasedání“. Dodal, že činí podnět, aby předseda senátu Obvodního soudu pro Prahu 1 podle § 265h odst. 3 tr. ř. navrhl dovolacímu soudu odložení výkonu trestu odnětí svobody, který byl odsouzenému na základě napadeného rozhodnutí nařízen.

K takto podanému dovolání se písemně vyjádřila i státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství České republiky (dále jen státní zástupkyně). V něm uvedla, že ze spisového materiálu plyne, že k rozhodnutí o tom, že vůči dovolateli bude konáno řízení proti uprchlému ve smyslu § 302 a násl. tr. ř., došlo na podkladě usnesení Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 1 T 273/2007 ze dne 28. 8. 2008 s tím, že v době poté, co příslušný státní zástupce podal odpor proti trestnímu příkazu samosoudce, se obviněnému nepodařilo doručit předvolání k následně nařízenému hlavnímu líčení, neboť se šetřením na adrese dovolatelem uvedené ani prostřednictvím příkazu k jeho zatčení (vydaného zmíněným soudem dne 5. 2. 2008 s odkazem na důvod vazby dle § 67 písm. a/ tr. ř.) nepodařilo zjistit místo jeho aktuálního pobytu. Dále státní zástupkyně uvedla, že tvrzení dovolatele o tom, že si v rozhodné době hledal práci, a proto se nenacházel v místě svého trvalého bydliště, aniž by se skrýval, pak je namístě k tomu uvést, že z výše uvedených důvodů (jež nalézací soud vedly ke konání řízení proti uprchlému), nelze v duchu určujícího rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1426/2003 (publikovaného pod [57/2005](#) Sb. rozh. trestních) dovodit, že by uvedeným způsobem bylo postupováno při vědomí závažnosti takového zásahu do zákonných práv obviněného a že byly aktuálně k datu vydání předmětného rozhodnutí vyčerpány všechny možnosti a zákonné nástroje pro objasnění otázky, proč se obviněný na předvolání nedostavuje a zda je možno dospět k závěru, že se trestnímu stíhání vyhýbá nebo se skrývá pobytem v cizině. Přitom takový postup nemůže vycházet pouze z výsledků šetření Policie nebo z informací Centrální evidence odsouzených k datu, kdy byl vydán příkaz k zatčení obviněného (5. 2. 2008), neboť k datu rozhodování o řízení ve smyslu § 302 a násl. tr. ř. již nebyly aktuální. Dále státní zástupkyně poukázala i na rozhodnutí Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV.ÚS 200/96, ze kterého zjevně plyne, že důvody pro takové řízení mohou v průběhu trestního stíhání pominout a potom je třeba pokračovat v dalším řízení podle obecných zásad. V této souvislosti je potom povinností soudů zkoumat v průběhu celého řízení, zda důvody pro konání řízení proti uprchlému stále trvají, neboť odsouzení někoho v jeho nepřítomnosti je možné jen za zcela výjimečných okolností a po vyčerpání všech prostředků, které právo poskytuje k zajištění toho, aby obžalovaná osoba byla postavena před soud. Přitom pokud dovolatel namítl, že v době od 21. 9. 2008 do 17. 2. 2009 byl ve výkonu trestu odnětí svobody a připojil kopie příslušných listin takovou skutečnost dokládající, tak pokud je uvedené správné, je nutné uzavřít, že v době konání řízení před Okresním soudem Praha-východ ve dnech 29. 9. 2008 a 28. 11. 2008 bylo porušeno právo dovolatele na jeho přítomnost u hlavního líčení a řízení vedené proti němu jako uprchlému bylo takto vedeno, aniž by byly splněny podmínky ve smyslu ustanovení § 302 a násl. tr. ř. Stejně tak porušení jeho práva na spravedlivý proces je nutno spatřovat nejen ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., ale lze jej shledat i v podmínkách řízení před odvolacím soudem, který dne 4. 3. 2009 rozhodl o zamítnutí jeho odvolání, ačkoliv ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) al. druhá tr. ř. byl v řízení předcházejícím dán prve uvedený důvod dovolání. Státní zástupkyně dodala, že bez ohledu na poukaz zdůrazňující hledisko výjimečnosti procesního režimu řízení proti uprchlému a tedy i požadavku nezbytnosti ověřování trvání potřebných podmínek pro jeho aplikaci, je zjevné, že odvolací soud se při konání veřejného zasedání spokojil s pouhým předpokladem, aniž by provedl v uvedeném směru jakékoliv šetření. Jinak by musel zjistit za pomoci

Centrální evidenci odsouzených aktuální bydliště dovolatele po jeho propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, uvedené v listině označené jako Potvrzení o propuštění z výkonu trestu datované dnem 17. 2. 2009. S ohledem na uvedené proto státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud shledal takto podané dovolání podle § 265k odst. 1 tr. ř. důvodným a rozhodl, že se napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí jemu předcházející v celém rozsahu zrušují a podle § 265k odst. 1 tr. ř. (správně podle § 265l odst. 1 tr. ř.) se věc přikazuje Okresnímu soudu Praha-východ k novému projednání a rozhodnutí.

Na tomto místě je nutno připomenout, že dovolání je mimořádný opravný prostředek a jako takový ho lze podat jen a výlučně z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř. Je tedy nezbytné vždy posoudit, zda uplatněný dovolací důvod v té které věci je právě tím, který je možno považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, když bez jeho existence nelze vůbec provést přezkum napadeného rozhodnutí. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. je dán tehdy, jestliže byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo veřejném zasedání. Dovolatel spatřuje naplnění tohoto dovolacího důvodu ve skutečnosti, že se neúčastnil hlavního líčení konaného dne 29. 9. 2008 a dne 28. 11. 2008 ani veřejného zasedání k projednání jeho odvolání konaného dne 4. 3. 2009, kdy řízení proti němu bylo vedeno jako řízení proti uprchlému na základě usnesení Okresního soudu Praha-východ ze dne 28. 8. 2008, ačkoli pro konání takového řízení nebyly splněny zákonné důvody. Přitom jestliže bylo ve věci konáno řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř., ač pro ně nebyly splněny zákonné podmínky a v důsledku takto zvoleného procesního postupu byla obviněnému znemožněna účast na hlavním líčení nebo veřejném zasedání, je taková vada důvodem pro podání dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1426/2003). Podle § 302 tr. ř. lze řízení proti uprchlému konat proti tomu, kdo se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá. Jde takto o specifický způsob řízení proti osobě, kterou není vůbec možné postavit před soud právě pro uvedené důvody. Pod pojmem skrývání je třeba rozumět takové počínání obviněného, které je mařením průběhu trestního řízení, když ten se na území republiky ukrývá a brání tak svému zajištění. Nestačí tedy pouhé zjištění, že se obviněný nezdržuje v místě svého bydliště a opakovaně si nevyzvedává předvolání zasláné mu orgány činnými v trestním řízení. V takovém případě je namístě učinit všechny úkony ke zjištění důvodů jeho nepřítomnosti a případnému vypátrání jeho pobytu, přičemž i v souladu s rozhodovací praxí Ústavního soudu České republiky (sp. zn. IV. ÚS 200/96) je namístě vzít v úvahu i to, že důvody pro takové řízení mohou v průběhu trestního stíhání pominout a v takovém případě je třeba pokračovat v řízení podle obecných zásad. Takto je povinností soudu zkoumat v průběhu celého trestního řízení, zda důvody pro konání řízení proti uprchlému stále trvají, když odsouzení někoho v jeho nepřítomnosti je možné jen za zcela výjimečných okolností a po vyčerpání všech prostředků, které právo poskytuje k zajištění toho, aby obžalovaná osoba byla postavena před soud. V posuzované věci přitom z učiněných skutkových zjištění nepochybně vyplynulo, že dovolatel byl ve výkonu trestu odnětí svobody (pro předchozí odsouzení z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 sp. zn. 9 T 43/2005), a to od 21. 9. 2008 do 17. 2. 2009, kdy byl podmíněně propuštěn z V. O. Přitom v posuzované věci bylo Okresním soudem Praha-východ ve dnech 29. 9. 2008 a 28. 11. 2008 konáno hlavní líčení a věc byla vedena v rámci řízení proti uprchlému. Lze takto shrnout, že v uvedené době se dovolatel nepochybně nacházel v místech, kde byla omezena jeho osobní svoboda a při pečlivém prověření uvedeného by příslušný soud dovolatele snadno mohl jeho účast u takového jednání zajistit. Za těchto okolností potom nelze dospět ke spolehlivému závěru, že se obviněný vyhýbal trestnímu řízení tím, že se skrýval. Z uvedeného pak zjevně plyne, že uvedeným způsobem bylo porušeno právo dovolatele na jeho přítomnost u hlavního líčení, když proti němu bylo vedeno řízení proti uprchlému, aniž tak byly splněny podmínky uvedené v ustanovení § 302 a násl. tr. ř. Dovolatelem uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. tak byl uplatněn nejen právně relevantně, ale i důvodně. Porušení tohoto jeho práva je ve svém důsledku i porušením práva na spravedlivý proces a z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze takové porušení spatřovat i v řízení, které v rámci veřejného zasedání konal dne 4. 3. 2009 odvolací soud,

který rozhodl o zamítnutí jeho odvolání, ačkoliv ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) al. druhá tr. ř. byl v řízení předcházejícím dán prve uvedený důvod dovolání.

Nejvyšší soud proto z podnětu takto podaného dovolání napadené usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 9 To 78/2009 ze dne 4. 3. 2009 i rozsudek Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 1 T 273/2007 ze dne 28. 11. 2008 zrušil. Zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, přičemž zrušil i tu vadnou část řízení, která předcházela vydání citovaných rozhodnutí, která počíná dnem 28. 8. 2008, kdy bylo vydáno usnesení Okresního soudu Praha-východ č. j. 1 T 273/2007-72, kterým bylo rozhodnuto o tom, že další řízení ve věci dovolatele bude konáno jako řízení proti uprchlému. Okresnímu soudu Praha-východ pak přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Při novém rozhodování je soud vázán právním názorem, který v tomto usnesení vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.) s tím, že zajistí přítomnost dovolatele v řízení před soudem zákonu odpovídajícím způsobem. Citovaná rozhodnutí byla zrušena jen v důsledku dovolání podaného ve prospěch P. V., takže v novém řízení nemůže dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch. Toto rozhodnutí učinil dovolací soud v neveřejném zasedání, neboť je zřejmé, že vady nelze odstranit ve veřejném zasedání (§ 265r odst. 1 písm. b/ tr. ř.). Konečně pro absenci návrhu učiněného ve smyslu ustanovení § 265h odst. 3 tr. ř., ale i s ohledem na shora uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu, tento již nerozhodoval o odložení výkonu rozhodnutí spočívajícího v odložení nebo přerušení výkonu trestu odnětí svobody uloženého dovolateli v posuzované věci. Protože dovolatel není v současné době ve výkonu trestu odnětí svobody, nerozhodoval dovolací soud ve smyslu ustanovení § 265l odst. 4 tr. ř. o jeho vazbě.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Neposkytnutí pomoci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Padělání a pozměnění veřejné listiny \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Padělání platebního prostředku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výslech svědka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poškozený](#)
- [Zahlazení odsouzení](#)
- [Podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu](#)
- [Náhrada nemajetkové újmy \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právo na obhajobu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Blanketní stížnost](#)